

jamk

Visuaalisuus ja mielikuvat viulupedagogiikassa

Linda Kämäräinen

Opinnäytetyö, AMK

Toukokuu 2025

Kulttuuriala

Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma

Kämäräinen, Linda

Visuaalisuus ja mielikuvat viulupedagogiikassa

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2025, 30 sivua.

Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Visuaalinen oppiminen on yksi pääoppimistyyleistä. Viulupedagogiikassa hyödynnetään paljon visuaalisia elementtejä varsinkin lasten kanssa. Musiikista syntyy mielikuvia, jotka toimivat viulunsoiton opetuksen tukena ja auttavat oppilasta keskittymään omaan soittoon sekä luomaan tunnelmaa.

Tutkimuksessa selvitettiin mitä visuaalisia elementtejä viulupedagogiikassa hyödynnetään, miten yleisiä mielikuvat ovat ja millaisia vaikutuksia niillä on oppilaan soittamiseen ja musiikilliseen tulkintaan. Tutkimuksen tavoite oli auttaa löytämään visuaalisia elementtejä viulunsoiton opetukseen sekä rohkaista opettajia ja oppilaita tutkimaan mielikuvia. Tutkimus suoritettiin laadullisesti, jossa aineistonkeruumenetelmänä oli puolistrukturoitu teemahaastattelu.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että visuaaliset elementit koettiin yhdeksi osaksi tukemaan omaa opetusta. Kuvat, värit, videointi ja peili olivat kaikista käytetyimmät menetelmät. Eroja oli kuitenkin menetelmien ja eri ikäisten oppijoiden välillä. Mielikuvia hyödynnettiin varsinkin aikuisten ja nuorten kanssa. Mielikuvien koettiin auttavan karaktäärin löytämisessä, soittoasunnoissa sekä esiintymistilanteissa.

Avainsanat (asiasanat)

Visuaalisuus, oppimistyyli, mielikuvaharjoittelu, viulu

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

-

Kämäräinen, Linda

Visualization and mental imagery in violin pedagogy

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2025, 30 pages.

Degree Programme in Music Pedagogy. Bachelor's thesis

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

Visual learning is one of the main learning styles. In violin pedagogy, visual elements are frequently used, especially with children. Music evokes mental images that supports teaching violin and helps the student focus on their playing as well as create atmosphere.

This study explored which visual elements are used in violin pedagogy, how common mental imagery is, and what effects it has on the student's playing and musical interpretation. The aim of the study was to help identify visual elements for violin teaching and to encourage both teachers and students to explore mental imagery. The research was conducted qualitatively, using semi-structured thematic interview as the data collection method.

The study revealed that visual elements were perceived as a useful component to support teaching. Images, colors, video recordings, and mirrors were the most commonly used methods. However, differences were noted in the methods used and between learners of different ages. Mental imagery was especially utilized with adults and adolescents. It was found to help with character development, playing posture, and performance situations.

Keywords/tags (subjects)

Visualization, learning style, mental imagery training, violin

Miscellaneous (Confidential information)

-

Sisältö

1	Johdanto	2
2	Oppimistyyli	3
3	Visuaalinen oppiminen	4
3.1	Mielikuvat ja unet	5
3.2	Mielikuvat ja musiikki.....	6
3.3	Colourstrings	7
4	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimustehtävät	8
5	Laadullinen tutkimus	10
5.1	Aineiston keruu	10
5.2	Aineiston analyysi.....	11
6	Tulokset	13
6.1	Haastateltavat	13
6.1.1	Haastateltavien opetusfilosofia	14
6.2	Visuaalisuus	15
6.2.1	Visuaalisuuden rooli omassa opetuksessa	15
6.2.2	Visuaalisten työkalujen käyttö eri ikäisten oppilaiden kanssa	16
6.2.3	Visuaalisuuden hyödyt musiikin opetuksessa	18
6.3	Mielikuvat.....	19
6.3.1	Mielikuvien käytöstä kertynyt kokemus.....	19
6.3.2	Mielikuvien hyödyntäminen viulunoppimisen eri osa-alueilla.....	19
6.3.3	Mielikuvien vaikutus oppilaisiin.....	19
6.4	Käytännönharjoitteet	21
6.4.1	Mielikuvien ja visuaalisuuden käytännönharjoitteita eri tilanteissa.....	21
6.4.2	Visuaalisen oppimisen ja mielikuvien käytön tulevaisuus.....	22
7	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	23
8	Pohdinta	24
	Lähteet	27
	Liitteet	29
	Liite 1. Haastattelukysymykset.....	29

1 Johdanto

Visuaalinen oppiminen on yksi pääoppimistyyleistä. Oppimistyyllillä tarkoitetaan ihmisen tapaa oppia ja omaksua uutta tietoa. (Wilfrid Laurier University 2008.) Vuosien varrella, olen huomannut visuaalisten elementtien olevan tärkeä osa musiikin oppimista. Ne voivat helpottaa huomattavasti opittavaa asiaa. Visuaaliset piirteet ovat auttaneet myös minua oppimaan elämäni eri vaiheilla. Musiikki luo mielikuvia, jotka vahvistavat oppimistani, mutta kertovat myös elämästäni.

Tässä opinnäytetyössä käsittelen, miten visuaalista oppimista, siihen kuuluvia elementtejä sekä visuaalisessa oppimisessa hyödynnettäviä mielikuvia käytetään viulupedagogiikassa ja miten nämä liittyvät toisiinsa. Tutkin visuaalisuuden ja mielikuvien luomaa yhteyttä, sekä näiden roolia viulunsoiton oppimisessa. Instrumenttiopintojen alkeisoppimateriaali sisältää usein visuaalisia elementtejä, kuten kuvia ja värejä. Nämä kirjat ovat usein suunnattu leikki-ikäisille lapsille, mikä auttaa heidän työskentelyssään ja oppimisessaan sekä kuuluu heidän sen hetkiseen kasvuun. Haluan tutkia, mitä erilaisia visuaalisia keinoja hyödynnetään lasten ja aikuisten oppimisessa sekä mitä mahdollisia eroavaisuuksia näillä keinoilla on. Tutkin myös mielikuvien käyttöä lasten ja aikuisten kanssa sekä näiden vaikutuksia oppilaisiin. Opinnäytetyö sisältää myös käytännön mielikuvaharjoitteita.

Idea opinnäytetyön aiheeseen lähti omasta oppimistyylistäni sekä musiikin luomista tunteista ja mielikuvista. Minulle on vuosien varrella opetettu visuaalisten elementtien ja mielikuvien kautta. Olen visuaalinen oppija, ja haluan tuoda esille ja näyttää muille viulunsoitossa hyödynnettäviä visuaalisia elementtejä, sekä mielikuvien hyötyjä. Opinnäytetyön tavoitteena on auttaa löytämään visuaalisia keinoja viulunsoitonopetukseen, hyödyntämään niitä erilaisissa tilanteissa ja tarkoituksissa sekä rohkaisemaan ja innostamaan opettajaa ja oppilaita tutkimaan musiikillisia mielikuvia ja niiden syntyä.

2 Oppimistyyli

Jos ihmiset pystyvät opiskelemaan omalla tyylillään ja omia vahvuuksiaan hyödyntäen, he voivat oppia mitä tahansa. Käytettyjen opetusmenetelmien ja ihmisten työskentelyolosuhteiden ollessa mieltymystenmukaisia, he pystyvät parempiin suorituksiin ja voivat oppia kaikenlaista. Prashnig (2000) kertoo ihmisten erilaisuudesta ja arvostuksesta ja kuinka näitä hyödyntäen voidaan nähdä myönteisiä tuloksia oppimisprosessissa ja taitojen hankkimisessa. Prashnig toteaa, että oppijat ovat vastuussa omasta oppimisprosessistaan ja jatkaa, että uuden oppiminen tuottaa heille mielihyvää ja vahvistaa motivaatiota. (Prashnig 2000, 29.)

Oppimis- ja työskentelytyyleillä tarkoitetaan eri asioita. Prashnigin (2000, 29) mukaan Rita ja Kenneth Dunn (1993, 2) määrittelevät oppimistyylin tavaksi, jolla ihmiset keskittyvät uuteen ja vaikeaan tietoon sekä omaksuvat, säilyttävät ja käsittelevät sitä muistissaan. Työskentelytyyli puolestaan tarkoittaa työelämässä olevien ihmisten tapaa ajatella ja keskittyä päivittäiseen työhönsä - esimerkiksi sitä, miten he muistavat vaikeat asiat ja ratkaisevat pulmia. Jos ihmiset saavat työskennellä heille sopivassa ja miellyttävässä ympäristössä, he voivat saavuttaa mitä vain. Opettajan on hyvä tietää oppilaidensa oppimistarpeet, mutta myös oma tyylinsä opettaa ja se, miten eri tyylit sopivat yhteen tai voivat aiheuttaa ristiriitoja. Prashnig tuo myös esille sen, että on olemassa suuri joukko oppilaita, jotka eivät pysty oppimaan perinteisten opetustyylien avulla. Oppilaat saattavat kokea itsensä huonoiksi ja heidän motivaationsa oppia voi laskea. Heidän asenteitaan voidaan kuitenkin muuttaa oikean tiedon avulla ja heitä voidaan rohkaista löytämään omat tyylinsä ja tapansa oppia. (Prashnig 2000, 29–31.)

Ihmisen tieto omista oppimiskyvyistä ja oppimistyylistä parantavat hänen suoritustaan. Tietojen omaksumiseen ihminen käyttää kuudesta aististaan eniten kuulo-, näkö-, liike- ja kosketusaistiaan. Prashnig luettelee myös näistä aisteista käytettävät tekniset termit. Hänen mukaansa aisteja kutsutaan *auditiivisiksi, visuaalisiksi, taktiillisiksi ja kinesteettisiksi modaali-teeteiksi*. Ihmisten aistit kehittyvät jokaisella omaan tahtiin. Ensin lapsi oppii muistamaan vaikeaa tietoa kinesteettisesti. Perustaitojen ja uuden tiedon oppimiseen hän käyttää koko kehoaan. Seuraavaksi kehittyy taktiillinen modaali-teetti, jossa lapsi kokee tarvetta koskea erilaisiin asioihin mikä heitä kiinnostaa. Lapset oppivat olemalla vuorovaikutuksessa esineiden ja henkilöiden kanssa. Noin 8-vuoden ikäisenä joillakin lapsilla esiintyy visuaalisia taipumuksia, jossa he omaksuvat tietoa havainnoimalla ja tarkkai-

lemalla kaikkea ympärillään tapahtuvaa. Näköaistista tulee heille tärkeä oppimisen kannalta. Audiitiivinen modaaliteetti, jossa lapsi oppii kuulemaan, kehittyy noin 11-vuoden iässä. Jotkut lapset pystyvät omaksumaan monimutkaistakin tietoa kuuntelemalla. (Prashnig 2000, 191–193.)

Usein kouluikäisillä lapsilla säilyy kinesteettinen ja taktilinen modaaliteetti. Vahvasti visuaalisia ja audiitiivisia oppijoita on paljon vähemmän. Yliopisto ja aikuisopiskelu painottuvat eniten kuulo- ja näköaistilla oppimiseen. Prashnigin mukaan kuuntelemalla oppiminen on useiden opiskelijoiden kohdalla huonoin tapa muistaa opittuja asioita. Audiitiiviset oppijat muistavat noin 75 % kuulemastaan tiedosta. (Prashnig 2000, 193.)

3 Visuaalinen oppiminen

Visuaalisessa oppimisessa tietoa saadaan visuaalisista elementeistä, kuten kuvista, kaavioista, esityksistä, videoista, peleistä, elokuvista ja julisteista. Tutkimusten mukaan, oppilaat muistavat annettua tietoa paremmin, kun se esitetään heille visuaalisesti ja sanallisesti. Visuaalinen oppiminen kehittää myös visuaalista ajattelua, jossa oppija yhdistää oppimaansa tietoa kuviin. (Raiyn, 2016.) Visuaalisesti oppiva henkilö ajattelee usein kuvien avulla, jolloin hänen ajattelunsa voi olla nopeaa. Kuvat antavat nopean kokonaiskuvan asioista. Näin visuaalisesti ajatteleva henkilö voi toimia nopeasti ja saada tietoa nopeasti. (Toivonen 2000, 34.)

Visuaalinen oppija kykenee mielessään näkemään erilaisia mielikuvia, joiden avulla hän oppii uusia asioita. Puhuessaan hän voi käyttää eleitä tai hyödyntää erilaisia kuvailevia verbejä, jotka tukevat sitä, mitä hän on nähnyt tai oppinut. Visuaalisella oppijalla on yleensä vilkas mielikuvitus; hän pystyy keskittymään ja on usein tarkkaavainen (Ekonomivalmennus, N.d.). Ihmisillä on viisi aistia, joista maku- ja hajuaisti voidaan luokitella yhteen tuntoaistin kanssa, jolloin saamme kolme pääaistijärjestelmä: audiitiivinen, visuaalinen ja kinesteettinen. Kun ihminen esim. muistaa tai ajattelee, hän käyttää aistien kautta tullutta aineistoa, jolloin puhutaan mielteistä. Ne voivat olla näkömielitteitä tai mielikuvia, kuulo- ja tuntomielteitä, sekä haju- ja makumielteitä. Aistijärjestelmä ottaa vastaan aistimuksia ja miellejärjestelmä käyttää tätä tullutta tietoa nyt mielteinä esim. ajat-

telussa, muistamisessa, kuvittelussa ja ongelmanratkaisussa. Visuaalisella henkilöllä aivojen ulkopuolelta saadut näölliset aistimukset muuntuvat miellejärjestelmässä muistetuiksi ja luoduiksi mielikuviksi, sekä visuaalisiksi hahmoiksi. (Toivonen 2000, 32.)

3.1 Mielikuvat ja unet

Kauppilan (2003, 186) mukaan mielikuvat ovat vahvassa yhteydessä uniin. Läpinäkyvät unet (lucid dreams) ovat sellaisia, jossa ihminen pystyy itse muuttamaan unen suuntaa kuten esimerkiksi kontrolloimaan painajaisia. Mielikuvien ja unien maailmaan voi vaipua esimerkiksi unien rem-tilassa, mutta Kauppilan mukaan niihin voi kuitenkin vaipua myös valvetilassa, sillä ihmiset tekevät jatkuvasti mielikuvatyötä ja unelmointia. Psykologit arvioivat ihmisten käyttävän 50 % ajastaan päiväunelmointiin ja noin 8 % yönaikaiseen uneen (Kauppila 2003, 186). Ihmisten mielikuvavirratt ovat rajattomia. Ne voivat olla hyödyllisiä, mutta toisaalta ne voivat myös aiheuttaa haittaa jokapäiväisessä työskentelyssämme. Olemme mielikuvien avulla jatkuvasti yhteydessä tietoisuuteemme ja alitajuntaamme. (Kauppila 2003, 186.)

Joskus mielikuvat tai unet voivat olla niin vahvoja, että aivoilla voi olla vaikeuksia erottaa niitä todellisuudesta. Mielikuvissa tai unissa aivojemme vastaavat aistialueet, kuten maku-, kuulo-, ja hajuista alkavat toimia samalla tavalla, kuin olisimme todellisuudessa. Kauppisen mukaan unennäköjä tai mielikuvatyöskentelijä puhuu, kuuntelee, soveltaa ja luo mielikuvaa neurologisesti useilla aistikanavilla samanaikaisesti. Unen rem-vaihe (rapid eye movement) on tärkeää oppimisen kannalta. Rem-uni järjestää uutta tietoa ja auttaa sen pitkäkestoisessa muistamisessa. Ihmisen aivot käyvät läpi prosesseja unen aikana, jotka auttavat pitkäkestoisessa muistamisessa ja asioiden organisoitumisessa. Pitkä ja rauhallinen uni on tärkeää jokaiselle oppijalle. (Mts. 186–188.)

Kauppila nostaa esiin mielikuvaharjoittelun ja synestesian yhteyden. Sekä Kauppilan (2003) että National Library of Medicine (2013) mukaan synestesia tarkoittaa aistien sekoittumista: tietyn aistin ärsykkeet johtavat toisen aistin aktivoitumiseen. Näin esimerkiksi henkilö voi nähdä erilaisia numeroita tai ääniä väreinä. Käytämme jokapäiväisissä kielikuvissamme synestesiaa esimerkiksi keskustelemalla terävästä tai pehmeästä äänestä tai puhuessamme kylmästä tai lämpimästä väristä. Synestesia myös tehostaa oppimistamme, ja oppimiskokemusta voidaan tehostaa käyttämällä

useita aistejamme. Kauppila haluaa muistuttaa, että mielikuvatyöskentelyssä kaikki ei ole totta, eikä kuulukaan olla. Mielikuvat ja todellisuus kietoutuvat joskus vahvasti toisiinsa ja mielikuvat voivat olla vailla todellista perustetta. Mielikuvatyöskentelyn kautta voi kuitenkin moni asia saada uutta valoa ja näkökulmaa. (Kauppila 2003, 188–189.)

3.2 Mielikuvat ja musiikki

Ahonen (2004, 141) kertoo mielikuvaharjoittelusta ja siitä, miten sitä käytetään musiikin harjoittelussa. Tällöin harjoittelu tapahtuu ilman motorista liikettä, ja sen sijaan käytetään sisäistä kuuntelemista ja eläytymistä. Mielikuvaharjoittelu on usein soittotekniikan kehittämistä, mutta myös kuvitelmaa siitä miten musiikin kuuluisi soida. Ahosen (2004, 141) mukaan Kurkela (2001) kertoo mielikuvaharjoittelun on tuottanut paljon hyviä kokemuksia ja positiivisia tuloksia. Mielikuvaharjoittelu lisää tutkitusti itseluottamusta, keskittymis- ja stressinsietokykyä.

Taidefilosofi Susan Langerin mukaan musiikki kuulostaa siltä, miltä elämä tuntuu. Musiikki on totuus tunteiden maailmassa, jota kieli ei pysty kertomaan, ja se koskettaa minuutemme kaikkia puolia. (Lehtonen 2011, 72.) Jo ennen syntymää musiikin rytmiset puolet koskettavat ihmistä. Lehtosen mukaan Stern (1985) kertoo vauvan kosketusmaailman muistuttavan musiikkia virittyvien ja purkautuvien rytmisten jännitteiden avulla. Hänen mukaansa kehityspsykologit ovat yksimielisiä siitä, että musiikki on soinnut psyykessämme jo ennen kuin ensimmäiset sanat alkavat muodostua. Lehtonen kertoo, että musiikille on ominaista jatkuva jännitevaihtelu. Musiikki nousee, kiihtyy, hidastuu ja sammuu ja se liikkuu meidän ruumiimme ja psyykeemme välissä. Musiikkitermein näitä samoja liikkeitä kuvataan esim. ritardando, accelerando jne. Näillä termeillä säveltäjät kertovat muusikolle, mitä tuntemuksia musiikin pitäisi herättää ja minkälaisia tunteita edustavia mielikuvia voidaan luoda; suru, ilo, melankolia jne. (Lehtonen 2011, 71–74.)

Lehtosen mukaan Stern (1985) kertoo musiikin herättävän ja koskettavan samanaikaisesti eri aistejamme. Musiikin kuuntelija ei vain reagoi kuuloärsykkeisiin vaan eri aistien ärsykkeistä muodostuneeseen kokonaisuuteen, joita voidaan kokea mielikuvina, tunnelmina tai emotionaalisina ilmeinä. Musiikki muodostaa pienoismaailman ja kertoo tavastamme ajatella, tuntea ja tehdä havaintoja ympäristöstämme (Lehtonen 1988, Rechartd 1984). Lehtosen mukaan Adorno (2007) oli oikeassa

sanoessaan, että musiikki ei ole vain musiikkia, vaan se saa aikaan musiikillisen ilmaisun meidän persoonassamme ja elämässämme. (Mts. 71–74.)

3.3 Colourstrings

Colourstrings-metodi on leikki-ikäisille lapsille suunnattu viulun alkeisoppimateriaali. Kirjan kappaleet koostuvat tutuista kansan- ja lastenlauluista, joita lapsi on oppinut esimerkiksi kotona tai päiväkodissa. Kirjalla pyritään luomaan lapselle helppoa lähestymistä musiikkiin erilaisten värien, kuvien ja satujen kautta, sekä herättämään lapsen kiinnostusta ja mielenkiintoa ilman lapsen huomion siirtymistä muihin asioihin. (Szilway, 2000, 87.) Colourstrings-metodia on kehitelty ja hiottu yli 50 vuoden ajan. Metodien kehittäivät Géza ja Csaba Szilway. Se on erityisesti tunnettu siitä, miten se opettaa lapsille nuotin lukua. Viulun vapaat kielet ovat erilaisia hahmoja: ”karhu” kuvastaa G-kieltä, ”isä” kuvastaa D-kieltä, ”äiti” kuvastaa A-kieltä ja ”lintu” kuvastaa E-kieltä. Nämä symbolit ovat valittu siihen aikaan, kun kirjaa on tehty. Aikojen ja perhekäsityksen muuttuessa, opettaja voi muokata näitä symboleja, jos haluaa. (Colourstrings, N.d.)

Colourstrings menetelmän viuluaapisen sävelmät on tehty helpoiksi, jotta lapsi voi ne oppia ulkoa. Kirjan sivuilla edetään niin, että lapsi oppii aina vain yhden uuden asian. Kappaleet rakentuvat enintään viidestä sävelestä kahden sävelen melodioissa. Aapisen sivuille on kirjoitettu laulujen sanat, joita voidaan laulaa sanoilla tai rytminimillä. Lapset voivat myös luoda omia sanoja säveliin. Sävelmät koostuvat vain perusrhythmeistä, kuten puolinuoteista, neljäsosista ja kahdeksasosista. Soittotekniikan lisäksi kirja pyrkii opettamaan lapselle kykyä kuulla ja ymmärtää musiikkia sekä kehittää omaa tunnemaailmaansa. Käyttämällä mahdollisimman paljon eri aisteja, lapsen oppiminen on tehokkaampaa ja pysyvämpää. (Mts. 87-88.)

Kirja koostuu jaksoista, joiden lopusta löytyy täydennettäviä sivuja. Näille sivuille opettaja ja oppilas voi itse kirjoittaa omia lauluja. Colourstrings-metodi korostaa opettajan omaa luovuutta ja yksilöllisyyttä. Hän voi itse kirjoittaa oman maansa kansanmusiikkia tai muita helppoja melodioita. Kirja kannustaa opettajaa kirjoittamaan kappaleita suoraan oppilaille, jotta opetuksesta tulisi henkilökohtaisempaa. Lapsen luovuuden lisäksi kirja pyrkii kehittämään myös lasten vanhempien luovuutta. Edellisten jaksosten sävelmiin palataan kirjan aikana useamman kerran. Näihin voidaan liittää myöhemmin jokin uusi opittu asia, esimerkiksi ulkoa soittaminen, dynamiikkoja tai äänen sävyllisiä eroja. Colourstrings-viuluaapinen on tehty myös ryhmäopetusta varten. Ryhmäopetus on

tärkeässä asemassa metodissa. Yhteissoiton avulla lapsi pääsee heti kokeilemaan soittoa muiden kanssa, pääsee osaksi ryhmää sekä pääsee kokeilemaan jo kamarimusiikin luomaa maailmaa. (Mts. 87–88.)

Colourstrings-metodin avulla on syntynyt paljon kansainvälistä huomiota saaneita ammattimuusikoita. Kun opettaja opettaa leikki-ikäistä lasta, hänen ei pitäisi pakottaa lasta ammattimaiseen opiskeluun. Hänen kuitenkin täytyy huomioida se, että pienistä lapsista voi tulla myöhemmin ammattilaisia. Tämä asenne luo opettajissa ja vanhemmissa rentoutta, mutta myös velvollisuuden tunnetta. (Mts. 88.)

4 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimustehtävät

Aloitin viulunsoiton 3-vuotiaana Suzuki-metodilla, jossa painotetaan musiikin oppimista korvakuvailta. Muistan opettajani käyttäneen Suzuki-kirjoja sekä mm. Viuluni Soi- ja Iloinen viuluniekka kirjoja. Näistä kirjoista Viuluni Soi ja Iloinen viuluniekka sisälsivät visuaalisia elementtejä, kuten kuvia ja värejä, sillä ne ovat lapsille suunnattuja alkeisoppimateriaaleja. Näiden lisäksi opettaja mm. väritti kappaleiden nuotteja ja rivejä eri väreillä, joilla erotti selkeämmin missä kohtaa kappaletta ollaan menossa. Nuotin luku Suzuki-metodissa aloitetaan usein myöhempään. Omalla kohdallani se tuotti suuria vaikeuksia varsinkin, kun siirryin korkeammalle tasolle ja sain haastavampia kappaleita.

Minulla on ollut useita viulunsoiton opettajia vuosien aikana ja heillä kaikilla on ollut omat tyyliinsä opettaa. Visuaaliset menetelmät ja mielikuvat olivat osittain tuttuja, mutta niitä hyödynnettiin vain vähän. Visuaalinen oppimistapa muotoutui hiljalleen omaksi, kun peruskoulussa ja lukiossa opittavien aiheiden määrä ja hankaluus kasvoi. Huomasin kiintyväni kuviin ja väreihin, joilla pystyin selkeyttämään vaativia tekstejä ja hahmottamaan olennaisia asioita. Visuaalinen oppiminen ei ole ainoa tapani oppia, sillä sovellan ja hyödynnän tilanteeseen sopivia tapoja oppia. Visuaalinen oppimistyyli on kuitenkin se, jota lähdin kokeilemaan ensin ja joka yleisesti on sopinut minulle parhaiten. Aihe opinnäytetyöhön syntyi siis kokemuksesta ja hiljalleen opitusta tavasta oppia. Tässä tutkimuksessa halusin tarkastella visuaalista oppimistyyliä ja mielikuvien hyödyntämistä viulupedagogiikassa: millaisia vaikutuksia niillä on ja miten yleisiä menetelmiä ne ovat.

Mielikuvia itsessään on tutkittu paljon, mutta niiden hyödyntäminen musiikissa ja viulupedagogiikassa erityisesti kiinnostavat minua. Haluan tehdä tutkimuksen, joka voisi toimia inspiraation lähteenä ja tuoda omaan ja muiden opetukseen lisää ominaisuuksia visuaalisesta oppimisesta sekä mielikuvista. Lopputulokseksi siis syntyi tutkielma omasta oppimistyylistä, sen elementeistä ja mielikuvien käytöstä viulupedagogiikassa. Oman kokemukseni mukaan visuaaliset elementit ovat käytössä varsinkin lasten kanssa, mutta haluan tutkia myös sitä, voisiko niitä hyödyntää nuorten ja aikuisten kanssa. Visuaalisuus ja mielikuvat ovat laajoja käsitteitä ja tässä tutkielmassa pohdin myös sitä, mitä kaikkea ne voisivat sisältää. Tässä tutkimuksessa haluan löytää visuaalisen oppimistyylin keinoja ja tapoja, joita voisi hyödyntää viulupedagogiikassa kaikenikäisten ihmisten kanssa, sekä mitä hyötyjä tai haittoja mielikuvien käytöstä voi tulla, sekä kuinka paljon yleisesti niitä hyödynnetään soitonopetuksessa.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelmassa kerrotaan, että taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin ja vahvistaa oppilaan omaa luovuutta, tulkintaa ja identiteetin rakentumista. Oppilas toimii aktiivisena toimijana. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja kulkemaan niitä kohti itsenäisesti ja ryhmässä, kehittämään omaa osaamistaan positiivisten ja uutta luovien oppimiskokemusten kautta ja käymään vuorovaikutusta ympäristön kanssa mm. aistien kautta. Oppilasta ohjataan ymmärtämään omaa oppimistaan sekä tiedostamaan hänen parhaat tapansa oppia. (Opetushallitus 2017.) Taiteen perusopetuksen suunnitelmassa oppilasta kannustetaan löytämään omia tapoja oppia. Keinoja oppia on monia, eikä niitä erikseen ole mainittu suunnitelmassa. Visuaalinen oppiminen on kuitenkin yksi pääoppimistyyleistä, joten se on tunnettu ja yleinen. Visuaaliselle oppijalle ei ole erikseen mainittu minkälaisia pedagogisia menetelmiä hyödynnetään, jolloin vastuu siirtyy opettajalle. Hänellä on tehtävänä auttaa oppilasta löytämään parhaat tapansa oppia.

Haluan siis selvittää kuinka visuaalisuutta ja mielikuvaharjoittelua hyödynnetään viulupedagogiikassa. Tutkimuskysymykseni ovat:

- Minkälaisia visuaalisia menetelmiä ja mielikuvaharjoittelua hyödynnetään viulupedagogiikassa?
- Minkälaiset käytännönharjoitteet on havaittu tehokkaiksi?

5 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Se on kokonaisvaltaista tiedonhankintaa, jossa tutkija kerää aineiston mieluiten ihmisiltä, sekä luottaa omiin havaintoihinsa. Tutkimuksessa pyritään tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161, 164.) Tutkimuksessa tärkeää on aineiston laatu, jota pyritään analysoimana mahdollisimman tehokkaasti ja perusteellisesti. (Eskola & Suoranta 2005, 18.) Laadullisessa tutkimuksessa kirjoittaminen on keskeinen osa tutkimusta. Siinä pyritään yleisesti löytämään ja paljastamaan tosiasioita, kuin todentamaan olemassa olevia väittämiä. Induktiivisessa tutkimuksessa tutkija päätyy yksittäisistä havainnoista yleisiin näkemyksiin. Tutkija analysoi aineistoaan temaattisesti ja nostaa aiheita erilaisiin yleisimpiin luokittelukategorioihin. Lopulta tutkija seuloa esiin tutkittavan asian näkökulmalta tärkeimmät avainkategoriat, hioen niitä teoreettisesti täsmentyneen aineiston avulla ja päätyy lopulta selitysmalleihin ja teoreettiseen ajatteluun. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161, 164, 266.)

Laadullinen tai ”kvalitatiivinen” tutkimus ymmärretään karkeasti ja yksinkertaisimmin aineiston ja analyysin muodon kuvaukseksi, johon voidaan soveltaa myös kvantitatiivisia eli numeraalisia luku- tapoja. Tutkimus voidaan aloittaa puhtaalta pöydältä ilman ennakkoluuloja. Aineistolähtöisessä analyysissä teoriaa lähdetään rakentamaan empiirisestä aineistosta ns. alhaalta ylös. Analyysia tarvitaan, kun halutaan selvittää jonkun asian perustietoa. (Eskola & Suoranta 2005, 13, 19.)

Käytän tutkimusmenetelmänäni laadullista tutkimusta. Haluan tutkia mielikuvia ja visuaalisuutta ja ymmärtää miten ne toimivat, sekä saada selville musiikkipedagogien näkemyksiä ja kokemuksia visuaalisuudesta ja mielikuvista, siksi laadullinen tutkimus on sopivin tutkimusmenetelmä, eikä esimerkiksi määrällinen tutkimus. Tavoitteeni on kokonaisvaltainen tiedonhankinta tarkkaan valitulta kohderyhmältä, jota haastattelen, kerään aineiston ja analysoin sen. En hae isoa aineistoa, vaan aineiston laatua.

5.1 Aineiston keruu

Aineistonkeruu menetelmänä käytettiin haastattelua, joka sopi tämän tutkimuksen tiedonkeruumenetelmäksi. Haastattelu on vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. (Eskola & Suoranta 2005, 85.) Siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan

kanssa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 204.) Teemahaastattelussa aihepiirit on etukäteen määritelty. Haastattelija käy kaikki etukäteen päätetyt aihealueet haastateltavan kanssa läpi, mutta aiheiden järjestys ja laajuus vaihtelee. Haastattelijalla voi olla tukilistaa tietyistä aihealueista, ei niinkään kokonaisia kirjoitettuja kysymyksiä. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta haastateltava saa vastata omin sanoin kysymyksiin. (Eskola & Suoranta 2014, 86–87.) Haastattelu on tilanne, jossa haastattelija kysyy kysymyksiä haastateltavalta saadakseen tietoa hänen ajatuksistaan.

Tutkimuksessa haastateltiin kolmea kokenutta musiikkipedagogia, joilla on kokemusta erilaisista visuaalisista menetelmistä ja mielikuvien luonnista ja niiden käytöstä. Haastateltavat kontaktoitiin saatekirjeellä sähköpostitse joulukuun ja tammikuun aikana. Haastattelut suoritettiin kasvotusten ja toteutettiin puolistrukturoituina. Kaikille esitettiin samat kysymykset, joihin kukin vastasi oman näkemyksensä mukaan. Tarkoituksena oli käydä pientä keskustelua aiheesta haastateltavien kanssa, jotta haastattelutilanne olisi mahdollisimman vuorovaikutteinen. Kun haastattelu oli tehty, litteroin tekstin puhtaaksi ja tiivistin sen tärkeimmät kohdat, jotta minun oli helppo lähteä kirjoittamaan eteenpäin tuloksia.

5.2 Aineiston analyysi

Aineistonanalyysillä tarkoitetaan aineiston sisällön analyysiä, esim. aineiston huolellista lukemista, järjestelyä tai pohtimista. Usein aineistosta nousee esiin jotain, mikä liittyy tutkimusongelmaan. Näkökulmia on etsittävä aineistosta lukemalla tekstiä ajatuksen kanssa läpi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Tutkimuksen ydin on kerätyn aineiston tulkinta, johtopäätökset ja analysointi. Empiirisessä tutkimuksessa voidaan lähteä tekemään päätöksiä aineistosta sitten, kun aineistosta on tarkastettu, täydennetty ja järjestetty tiedot. Tarkastuksessa selvitetään, puuttuuko jotakin tietoa tai löytyykö sieltä selviä virheellisyyksiä. Täydennyksessä aineistosta voidaan täydentää puuttuvia tietoja, esim. ottamalla yhteyttä haastateltavaan ja järjestelyssä järjestellään aineisto analyysiä varten. Aineistoa voidaan analysoida monella eri tavalla. Karkeasti jaoteltuna ne voidaan erottaa selittävään ja ymmärtävään lähestymistapaan. Tärkeintä on kuitenkin valita sellainen analyysitapa, joka tuo parhaiten esille vastauksen ongelmaan tai tutkimustehtävään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 221–222, 224.)

Tutkija etsii itselleen parhaan tavan analysoida tekstiä ja hankkia tietoa. Teemoittelussa nostetaan aineistoista tärkeimmät tutkimusongelmia valaisevat teemat, jotta voidaan nähdä ja vertailla eri-laisten teemojen ja aiheiden esiintymistä aineistossa. Aineistosta voidaan poimia keskeiset aiheet ja esittää ne kysymyksenasetteluina. Aineiston analyysitapana teemoittelu on hyvä keino löytää oleellista tietoa tutkimusongelmasta. (Eskola & Suoranta 2014, 174–175, 179.)

Induktiivisessa analyysissä tutkija päätyy yksittäisistä havainnoista yleisiin näkemyksiin. Tutkija analysoi aineistoaan temaattisesti ja nostaa aiheita erilaisiin yleisimpiin luokittelukategorioihin. Lopulta tutkija seuloa esiin tutkittavan asian näkökulmalta tärkeimmät avainkategoriat, hioen niitä teoreettisesti täsmentyneen aineiston avulla ja päätyy lopulta selitysmalleihin ja teoreettiseen ajatteluun. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009 161, 266.)

Litteroin haastattelut kolmelle eri Word-tiedostolle. Olin jakanut haastattelukysymykset kategori-oihin, jotta olisi helpompi myöhemmin lähteä etsimään yhteisiä teemoja. Analyysin tuloksena syn-tyi neljä isompaa teemaa ja niiden alle erilaisia alateemoja. Kuvan taulukosta voidaan nähdä ana-lyysissä syntyneet teemat ja niiden alateemat. Taulukossa pääteemat ovat kirjoitettu vasemmalle puolelle. Ne ovat visuaalinen oppiminen, mielikuvaharjoittelu, käytännönharjoitteet ja tulevaisuu-den visio. Alateemat ovat kuva taulukossa oikealla jokaisen pääteeman kohdalla.

Visuaalinen oppiminen	<ul style="list-style-type: none"> • Visuaalisuuden rooli omassa opetuksessa • Visuaalisten työkalujen käyttö eri ikäisten ihmisten kanssa • Visuaalisuuden hyödyt musiikin opetuksessa
Mielikuvaharjoittelu	<ul style="list-style-type: none"> • Mielikuvien käytöstä kertynyt kokemus • Mielikuvien hyödyntäminen viulun oppimisen eri osa-alueilla • Mielikuvien vaikutus oppilaisiin ja rajoitteet
Käytännönharjoitteet	<ul style="list-style-type: none"> • Mielikuvien ja visuaalisuuden käytännönharjoitteita eri tilanteissa
Tulevaisuuden visio	<ul style="list-style-type: none"> • Visuaalisen oppimisen ja mielikuvien käytön tulevaisuus

6 Tulokset

Luvuissa 6.1–6.4, avaan jokaisen teemoittelussa syntyneen teeman ja niiden alateemat. Teemat ovat visuaalinen oppiminen, mielikuvaharjoittelu ja käytännönharjoitteet. Alateemoina ovat haastateltavat, haastateltavien opetusfilosofia, visuaalisuuden rooli omassa opetuksessa, visuaalisten työkalujen käyttö eri ikäisten ihmisten kanssa, visuaalisuuden hyödyt musiikin opetuksessa, mielikuvien käytöstä kertynyt kokemus, mielikuvien hyödyntäminen viulunoppimisen eri osa-alueilla, mielikuvien vaikutus oppilaisiin, mielikuvien ja visuaalisuuden käytännönharjoitteita eri tilanteissa ja visuaalisen oppimisen ja mielikuvien käytön tulevaisuus.

6.1 Haastateltavat

Haastateltavilla on monipuolisesti kokemusta eri tasoista ja ikäisistä oppilaista. Karkeasti jaoteltuna oppilaiden ikähaarukka on haastateltavien kesken 4–69 vuotta. Haastateltavilla on kertynyt opetuskokemusta jo useamman vuosikymmenen ajan ja he kertovat aikojen muuttuneen paljon. Yksi haastateltavista kertoi opiskeluvuosiensa aikana oppilaiden aloittaneen soittamaan varhain Suzuki-metodin kautta jopa noin 3-vuotiaina. Silloin ensimmäiset vuodet olivat usein enemmän leikkimistä, kuin soittamista. Kun oppilas oli kypsempi ja jaksoi pitää viulua olalla pidempään, oli soittotunnit enemmän soittamiseen painottuvaa. Nykyään enää harvoin aloitetaan soittamaan niin aikaisin.

Hirveen harvahan soitti, et se oli enemmän leikkimistä pari ensimmäistä vuotta ... Ikähaitaria on, nykyisin ei aloita ehkä enää niin pieniä oppilaita kuin silloin Suzuki systemillä, ne olivat silloin 3–4-vuotiaita, mutta nyt pikkusen odotetaan pitempään. (H1)

Tasoerot haastateltavien oppilaiden kesken olivat suuret. Kaikilta löytyy kokemusta vasta-alkajista, sekä pidemmällä olevista oppilaista. Vasta-alkajia löytyi ihan pienistä oppilaista, mutta myös nuorista ja aikuisista. Yksi haastateltavista mainitsee hänen uransa kovatasoisimman oppilaan olleen viulunsoiton tohtorintutkinnon suorittanut oppilas.

Vasta-alkajista tohtoriin ja kaikkea siltä väliltä. (H2)

6.1.1 Haastateltavien opetusfilosofia

Haastateltavat kuvailivat omaa opettajuuttaan ja opetusfilosofiaansa positiiviseksi, ymmärtäväiseksi, humoristiseksi ja kärsivälliseksi. Oma opetusfilosofia koettiin sekoitukseksi erilaisia metodeja. Tyyleinä mainittiin ainakin Suzuki-metodi, sekä Szilvay-metodi, eli Colourstrings.

En ole pelottava ainakaan. Oma itseni. (H3)

Haastateltava kertoi kokevansa tärkeäksi sen, että lapsi viihtyy tunnilla. Positiivinen ja mukava kokemus saa lapsen innostumaan ja jatkamaan soittoharrastustaan. Myös musiikin läsnäolo lapsen elämässä koettiin tärkeäksi. Vaikka soittamisen harrastaminen loppuisikin, musiikista tulisi jonkinlainen elinikäinen juttu, mikä kulkee mukana. Se voi olla esimerkiksi musiikin kuuntelua tai konserteissa käymistä.

Yksi haastatteli kertoo, että hänelle on tärkeää herätellä oppilaan sisäistä motivaatiota, sekä saada hänet kuulemaan omaa soittoa. Opetuksessa pyritään minimoimaan sitä, että oppilas ”soittamalla soittaa” ja ”harjoittelemalla harjoittelee”. Jokaiseen hetkeen harjoittelussa pitäisi saada ymmärrys siitä, miksi oppilas harjoittelee, mikä mahdollinen ongelma on ja mitä tietyn harjoituksen avulla pyritään saavuttamaan. Harjoittelussa pitäisi pyrkiä tavoittelemaan jotain todellista edistymistä, jonka voi itsekkin huomata. Positiivinen pedagogiikka ja myönteisen palautteen pedagogiikka juontavat juurensa haastateltavan omalta opettajalta, joka toimii inspiraation lähteenä ja esikuvana.

Opettajana minulle on tärkeää herätellä oppilaan sisäistä motivaatiota ja avata oppilaan korvia kuuntelemaan omaa soittoa. (H2)

Viulu on asennoiltaan ja otteiltaan hankala soitin aluksi, siksi alkeisopetus koetaan erittäin tärkeäksi ja pyritään tekemään huolellisesti. Kärsivällisyys on tärkeää, kun aloitetaan uutta soitinta ja opetellaan uusia asentoja.

6.2 Visuaalisuus

6.2.1 Visuaalisuuden rooli omassa opetuksessa

Visuaalisuudesta mainitseminen toi kaikille haastateltaville mieleen Colourstrings-metodin. Colourstrings-metodi on yksi suosituimmista lapsille kohdistetuista alkeisopetusmenetelmistä, jossa hyödynnetään paljon kuvia ja värejä hahmottamaan esimerkiksi nuottiviivastoa tai viulun kieliä. Haastateltavat olivat tutustuneet metodiin hieman, mutta eivät ole saaneet koulutusta tarkemmin asiasta. Kiinnostusta heillä kuitenkin oli aiheesta ja he ovat ymmärsivät, miksi metodi on suosittu ja millaisia hyötyjä siinä on.

Visuaalisuus koettiin tueksi ja yhdeksi osaksi omassa opetuksessa. Varsinkin pienten oppijoiden kanssa visuaalisuus koettiin hyödylliseksi. Jos lapsi ei vielä osaa lukea tai kirjoittaa, on erityisesti kuvilla suuri merkitys. Nuottien hahmottaminen voi olla vaikeaa lapselle, joten Colourstrings-metodi voisi olla hyvä tapa lähestyä niitä. Visuaaliset elementit koettiin relevantimmiksi lasten, kuin aikuisten kanssa. Näissäkin on lapsikohtaisesti eroja, sillä oppijoita on paljon, eikä kaikille käy sama tyyli tai tapa. Oppilaille halutaan tarjota erilaisia oppimistyylejä ja sitä kautta selvittää mikä sopii kenellekin.

Kuvien liittäminen luokkahuoneeseen on yleinen keino muistuttaa oppilasta esimerkiksi hyvästä soittoasennosta. Myös yhteinen kuvakollaasi kaikista opiskelijoista, tuo luokkahuoneeseen piristävän ja yhteisöllisen visuaalisen elementin.

Mulla on kuvat kaikista oppilaista, mikä tuntuu olevan heille todella tärkeää. He haluavat katsoa et tässä me ollaan, tässä on sun oppilaat. (H3)

Sen lisäksi, että näkee kuvia tai värejä, voi oman kehon liikkeet olla visuaalista. Koettiin, että kehon kautta soittoasennot muodostavat soittajasta visuaalisen elementin, kun liikkeitä katsotaan peilistä tai videolta. Ryhmätunneilla tai soittotunneilla yleisesti, voidaan yrittää saada liikettä mukaan, ettei koko ajan seistäisi paikoillaan.

6.2.2 Visuaalisten työkalujen käyttö eri ikäisten oppilaiden kanssa

Haastateltavat käyttävät visuaalisia keinoja eri tavalla. Yksi haastateltava kertoi, etteivät visuaaliset keinot tule tietoisesti, vaan ne tulevat kaiken muun mukana mitä opetetaan. Värit ja kuvat ovat yleisimmät ja kaikista eniten käytetyimmät työkalut ja niitä käytetään erityisesti lasten kanssa, sillä ne kuuluvat lapsen sen hetkiseen kehitykseen ja elämään. Kuvat, värit ja tarrat, mitkä haastattelussa mainittiin, ovat yleisesti luontaisempia lapsille, kuin aikuisille ja nuorille.

Lapsille nuotin lukua ja viulunkielten hahmottamista voi helpottaa se, että niille annetaan värit. Tätä keinoa hyödynnetään erityisesti Colourstrings-metodissa. Kielten alle voi myös laittaa tarroja, jotka ajaisivat samaa asiaa kuin värit. Kielten hahmottaminen väreillä tai tarroilla on hyvä apukeino ja ensiaskel nuottien ymmärtämiseen, mutta niistä pitää kuitenkin luopua lopulta pois, jotta opitaan näkemään nuottiviivasto sellaisenaan. Nuottiviivasto on omanlaistaan, erikoistyylistä tekstiä. Nuottiviivasto nuotteineen ja nuottiavaimineen on visuaalisesti kaunis, jota lapset myös tykkäävät katsoa ja piirtää luokassa tauluun tai omaan vihkoon. Piirtäminen on monelle lapselle tärkeää, kun lapsi ei vielä välttämättä osaa kirjoittaa tai lukea.

Laitan pienille väreillä et mikä kieli, G:lle ruskeaa, D:lle sinistä A:lle punasta, niitä toki joo. Se auttaa lähinnä hahmottamiseen et missä vaihtuu kieli ja pitäähän niistä jonkun ajan päästä sitten luopua. (H3)

Soittoasentoa opetellessa on jo vuosia käytetty menetelmää, jossa paperille piirretään jalan kuvat kuvaamaan oikeaa soittoasentoa. Lapsi oppii nopeasti oikean soittoasennon, kun hänellä on konkreettinen, visuaalinen malli, jonka päällä hän seisoo. Jos opettajalla on oma luokka, voi luokan seinä ja taulua hyödyntää erilaisilla kuvilla tai merkeillä, missä voidaan harjoitella eri asioita, esimerkiksi vibratoa.

Lapsen omaa musikaalisuutta voi myös lähteä etsimään kuvien avulla. Jonkun kappaleen kanssa voisi käydä esimerkiksi kukkaketo, jonka avulla voisi yrittää löytää lapsen musikaalista herkkyyttä. Kaikkien lasten kanssa tämä ei aina toimi, mutta tietty lapsi, joka tarvitsisi sen mielikuvan, voisi hyötyä kuvien luomista tunnelmista ja yhdistää niitä siten omiin kappaleisiin ja omaan soittoon.

Haastattelun aikana pohdimme sitä, onko nuottien näkeminen mielessä visuaalista. Eräs haastattelija kertoo omasta kokemuksestaan. Pitkä teos oli vaikea opetella ulkoa, mutta kun näki sen väkän, että mielessään opetteli, miltä kieleltä ja millä sormella mikäkin osa soitettiin, kappaleen oppiminen ulkoa onnistui. Vaikka lavalla esiintymistilanteessa kappale meni poikki, mielessään näki sen nuotin, jonka oli opiskellut, ja tiesi, miltä kieleltä ja millä sormella soitettiin, vaikka lihasmuisti ei muistanut. Nuotti opeteltiin siis ensin ulkoa katselemalla se läpi, mikä teki oppimisesta visuaalista – tosin vahvasti mielikuviin painottuvaa.

Onhan se visuaalisuutta, että mielessään lukee niitä (nuotteja) ja näkee missä kohtaa sivua hän on ja auttaa oppimaan ulkoa. (H1)

Video on myös yksi visuaalisuuden elementti. Aikuisille ja nuorille haastateltavat hyödyntävät paljon netistä löytyviä videoita. YouTube-palvelu on täynnä erilaisia opetusvideoita, ”shorts”-videoita sekä paljon huippu viulistien nauhoittamia esityksiä. Näiden esitysten kautta voidaan pohtia eri jousituksia ja sormituksia. Opettaja yleensä tekee oppilaalleen sormitukset ja jousitukset, mutta olisi hyvä pyrkiä myös löytämään omaan tyyliin ja tulkintaan sopivat jousitukset ja sormitukset. Tätä kuitenkin viulistit ja kaikki muutkin jousisoittajat joutuvat tekemään itse myöhemmin.

Mä en myöskään opetuksessani ole sellainen, et mun mielestä just näillä sormituksilla tai näillä jousituksilla pitää joku kappale soittaa, vaan mun mielestä jokaisen täytyy löytää se omaan tulkintaan sopiva tapa ja omaa jousenkäyttöön. Totta kai mä annan ehdotuksia, välillä sanon, että mulla on vahva toivomus tätä ei muuteta. Siihen on riittävät perusteet, mutta haluan periaatteessa tukea aikuisopiskelijaa, että he kehittäisivät sitä, miten he oman näkemyksen mukaan sormittaisi tai jousittaa ja miksi, koska sitä me joudumme tekemää sitten myöhemmin koko ajan. (H2)

Haastateltavat kokevat peilin ja videoinnin käytön erittäin hyödylliseksi ja tärkeäksi osaksi omaa opetusta. Oppilaita halutaan kannustaa videoimaan ja äänittämään omaa soittoa, sillä se paljastaa omasta soitosta paljon eri asioita. Esimerkiksi nuottia seuraamalla samalla, kun kuuntelee omaa nauhoitusta, voi ympyröidä nuottiin ne äänet, jotka olivat epäpuhtaita. Kun harjoitellaan lisää, nauhoitetaan ja kuunnellaan uudestaan, vanhoja merkintöjä päästään pyyhkimään pois, jos äänet

ovat puhtaita. Videointi voi auttaa paljastamaan myös asioita, joita itse luulee tekevänsä. Esimerkiksi jousitekniikan korjaamisessa videoiminen voi auttaa paljon. Soittaminen voi tuntua mukavalle ja luontevalle, mutta todellisuudessa esimerkiksi jousen etäisyys tallasta on pielessä tai jousen käyttö on eri, mitä ajatteli.

En videoi soittotunneilla koskaan mutta itse peiliä käytän ja pyydän katsomaan ja kehotan videoimaan ja nauhoittamaan soittoa kotona varsinkin tutkinnon lähestyessä, se on paras opettaja. (H2)

6.2.3 Visuaalisuuden hyödyt musiikin opetuksessa

Haastateltavan mukaan visuaaliset elementit tukevat oppimista kiistattomasti. Se vauhdittaa erityisesti niiden ihmisten oppimista, joille visuaalinen oppimistyyli on parhain tapa oppia ja luo paljon monipuolisuutta oppimiseen. Visuaalisuus ei kuitenkaan luo haittaa niille, jotka oppivat parhaiten muilla aisteilla. Varsinkin pienten oppilaiden kanssa eri aistien herättelemine on tärkeää, jotta voidaan löytää se tapa, miten oppii parhaiten. Visuaalinen oppiminen eli näköhavaintoon perustuva oppiminen on osa aistien luomaa kokonaisuutta, mikä tulee luonnostaan monille ihmisille. Toiset vain hyötyvät siitä enemmän kuin toiset.

Ei se ole tylsää, elämähän tuo värejä, kun me näemme ylipäättään. Se tuo hyvän lisän. (H3)

Jos oppilas tietää oman oppimistyylinsä olevan visuaalinen oppiminen, olisi se hyvä mainita omalle opettajalle. Näin opettajan on helpompi miettiä omaa opetustaan, sekä ratkoa mahdollisia ongelmia. Parhaimmillaan visuaalisuus voi pelkistää asioita. Kuvat ja värit pystyvät selittämään asioita, mitä ei välttämättä pysty selittämään omin sanoin. Varsinkin pienten lasten opettaminen olisi lähes mahdotonta ilman visuaalisia elementtejä, tai jos ei pystyisi käyttämään peiliä tai näyttämään esimerkkiä videolta.

6.3 Mielikuvat

6.3.1 Mielikuvien käytöstä kertynyt kokemus

Kaikki haastateltavat ovat hyödyntäneet mielikuvien käyttöä omassa opetuksessaan. Haastateltavien käyttämillä mielikuvilla on taustalla jokin esikuva esimerkiksi oma opettaja, joka on todennut kyseiset mielikuvat toimiviksi. Opettajan omaan opettajuuteen vaikuttavat vahvasti ne äänet, jotka ovat peräisin hänen omilta opettajiltaan. Mielikuvien käyttö on erityisesti aikuisille ja nuorille hyvä tapa. Opittavan asian sanoittaminen mielikuvaksi on hyvä tapa saada oppilas ymmärtämään opittavaa asiaa. Kahden mielikuvan yhdistäminen auttaa selventämään opetettavaa asiaa vielä tarkemmin. Mielikuvien käyttöä opetuksessa kannattaa aloittaa vähitellen varsinkin lasten kanssa, etteivät ne vahingossa sekoita lapsen päätä täysin.

6.3.2 Mielikuvien hyödyntäminen viulunoppimisen eri osa-alueilla

Yksi haastateltavista kertoo haluavansa rohkaista oppilaita keksimään omista kappaleistaan tarinoita. Pelkkien äänien soittaminen ei puhuttele ketään. Kun oppilas saa sisällytettyä tarinan omaan soittoonsa ja musiikki alkaa puhua, hän onnistuu parhaimmin. Mielikuvien avulla voidaan etsiä tunnelmia ja erilaisia karaktäärejä, eikä niitä tarvitse lähteä etsimään kaukaa. Omasta elämästä voi löytyä jokin kappaleen tunnelmaan sopiva muisto, esimerkiksi jokin muisto, mistä oppilaalle tuli hyvä mieli, jokin hetki, jolloin oppilas on saanut jotain tietoa, tai jotain pidempää ajanjaksoa elämässään, kuten oma lapsuus. Näitä tunnelmia tai muistoja ei myöskään tarvitse kertoa opettajalle suoraan. Haastateltava kertoo itse käyttävänsä tätä tekniikkaa omien kappaleiden harjoittelussa. Hän on myös joskus kirjoittanut ylös suoraan, mitä mielikuvaa hän käyttää missäkin kohtaa kappaleen fraasissa.

6.3.3 Mielikuvien vaikutus oppilaisiin

Miettimällä jotain asiaa missä on hyvä tai mistä on saanut paljon kehuja, voi auttaa vaikeaan asiaan lähestymisessä. Yksi haastateltavista kertoo tilanteesta, jossa hän on huomannut tämän ilmiön. Oppilaan oli hankala soittaa terssiasteikkoja, jolloin haastateltava keskeytti hänet ja kysyi, missä oppilas on kokenut onnistumisen tunteen ja mikä asia on hänen ehdoton vahvuutensa. Oppilas vastasi, että oli lapsena hyvä maastohiihtämään. Hän oli luonnonlahjakkuus, sai paljon positiiv-

vista palautetta ja pääsi usein koulujen välisiin hiihtokisoihin. Kun oppilas muisteli omaa lahjakkuuttaan maastohiihdossa, hänen soittamisensa parani huomattavasti. Onnistumisen olo sai estettyä kaikki negatiiviset tunteet. Usein oppilas pelkää epäonnistumista, minkä takia soittaminen ei suju niin hyvin, kuin olisi mahdollisuus.

Tätä tarkoitan positiivisella (pedagogiikalla), meissä kaikissa on "se". Se pitää vaan kaivaa esiin ja helposti soitossa on vanhoja painolasteja, että tässä mä oon ollut ihan huono ja tämä on aina ollut vaikea ja mä en voi tätä. Miten niin et voi? Totta kai voit, mutta tavallaan se pitää lähteä rakentaa toista kautta. (H2)

Mielikuvat tarvitsevat tasapainoisen ja turvallisen oppimishetken. Jos oppilaan elämäntilanne on tai on ollut raskas, ei pidä käyttää mielikuvia sellaisessa kontekstissa, että huonot tapahtumat tai muistot palaavat mieleen ja vaikuttavat negatiivisesti tilanteeseen. Tunnelmaa kannattaa aina keventää ja lähteä ohjaamaan oppimistilannetta toisella tavalla. Opetustyö on henkilökohtaista yksilöopetusta, mikä vaatii opettajalta herkkää silmää aistimaan tunnetiloja. Sen hetkiset tunteet mitä oppilas tuntee, ohjaa paljon soittotunnin kulkua. Joskus soittotunnit voivat myös muuttua keskustelutunneiksi, jonka jälkeen oppilas lähtee kotiin harjoittelemaan. Tällainenkin vaihtoehto on hyvä, jos tilanne on sen mukainen.

Mun mielestä oikeasti syvälle omiin mielikuviiin meneminen vaatii sen hetken olevan tasapainoinen ja normaali. (H2)

Pienet oppilaat voivat kiintyä visuaalisiin elementteihin tai mielikuviiin. Joskus nämä kiintymykset voivat myös vaikeuttaa opetusta, kun lapsi ei esimerkiksi pysty ajattelemaan mitään muuta, kuin sitä tiettyä mielikuvaa tai jotain visuaalista elementtiä, jonka hän on nähnyt. Nämä kiintymykset yleensä ovat harmittomia ja saavat lapsen muistamaan asioita soittamisen aikana. Jos opettaja huomaa tehneensä jonkin asian tavalla, mikä ei kyseiselle oppijalle sovi, se pyritään vaihtamaan nopeasti. Kun alkaa opettamaan on mielenkiintoista nähdä, miten eri asiat toimivat eri ihmisten kanssa ja miten kukin oppii.

Nyt on keinoja visuaaliselle oppilaalle avuksi runsaasti enemmän kuin aikaisemmin. Mut kaikki ei ole hyvää siellä myöskään, niin se o kaikessa muussakin tässä maailmassa, erotellaan ne mitkä on hyödyksi ja hyviä. (H1)

Yksi haastateltavista uskoo siihen, että oppilas soittaa aina vähän paremmin, kun häntä kehuu. Jos tunnilla opettajana huomaat oppilaan soitossa monta eri virhettä tai asiaa, johon pitäisi puuttua, on parempi etsiä jotain myönteistä palautetta, ennen kuin lähtee ratkomaan virheitä. Monien asioiden korjaaminen yhtä aikaa ei myöskään välttämättä tuota tulosta, sillä ihminen ei pysty keskittymään moneen asiaan yhtä aikaa. Positiivisen palautteen kautta on hyvä lähteä edistämään oppilaan soittoa ja viedä pidemmälle jo opittua asiaa.

Lyttääminen, mikä oli mun ikäluokalla, oli pahat traumat lähes kaikilla. Sillä saa tuloksia, mutta sillä saa aikaan myös aika rikkinäisiä ihmisiä. (H2)

6.4 Käytännönharjoitteet

6.4.1 Mielikuvien ja visuaalisuuden käytännönharjoitteita eri tilanteissa

Monille lapsille käytetään mielikuvia tekniikan harjoittelussa. Viulistin vasemman käden asento muodostaa liukumäen, kun taas vasemman käden sormet ovatkin vasarasormia. Jousikäden rentouden saavuttamiseksi voidaan ajatella keitettyä spagettia tai medusaa, joka ui vedessä. Asteikkoja soittaessa voidaan kuvitella helminauhaa, jossa jokainen ääni on kuin helmi, eikä mikään helmistä saa olla suurempi tai pienempi kuin toinen. Tällä mielikuvalla voidaan hakea tasaisuutta asteikkojen soittamiseen. Pehmeistä ja pyöreistä äänistä voidaan käyttää mielikuvana jotain pehmeää ja hentoa asiaa. Haastateltava mainitsee pölypalloja, jotka mahdollisesti asustelevat oman sängyn alla. Pölypallojen läsnäolo voi luoda omassa soitossa jokaiselle äänelle ”täällä me ollaan” efektin. Kappaleen ensimmäisen äänen muodostaminen voi olla hankalaa, varsinkin jos jännittää esimerkiksi esiintymistilanteessa. Jousen tuloa kielelle voidaan kuvitella vesilinnun laskeutumisella veteen. Lintu ei laskeudu hallitsemattomasti veteen, vaan sulavasti ja tarkasti. Näitä harjoituksia voidaan soveltaa eri tilanteissa. Jollekin oppilaalle esimerkiksi esiintymistilanteessa pölypallojen miettiminen voi olla ratkaiseva tekijä karaktäärin ja tunnelman löytämisessä.

Karakäärin löytämisessä mielikuvat ovat tosi tärkeitä. Jotenkin helpottaa sitä. (H2)

Esiintymisjännitys on monelle ihmiselle tuttu tunne. Kaikki käsittelevät ja reagoivat siihen eri tavalla. Se voi myös ilmentyä missä tahansa esiintymisluontoisessa tilaisuudessa, eikä se katso esimerkiksi yleisön määrää tai harjoiteltavan kappaleen vaikeutta. Yksi haastateltavista kertoo tavasta, jota hän on kokeillut esiintymistilanteessa. Lavalle mentäessä, voidaan kuvitella olevamme joku toinen. Esiintymisjännityksessä ajatellaan todella usein vain itseämme ja ajatukset olisi hyvä saada muualle niin, että vain musiikki jää siihen tilanteeseen.

Jos ajatellaan olevamme joku toinen henkilö, voi se auttaa henkisesti jännitykseen. Se henkilö ei pelkää epäonnistumista koska hän ei koskaan epäonnistu. Tällainen tekniikka voi toimia esimerkiksi ensi ajatuksena, kun kävellään lavalle. Tiettyihin kappaleisiin voidaan liittää mielikuva, jolla voidaan aktivoida oma keskittyminen. Voidaan myös kuvitella, että kyseinen kappale soitetaan tai omistetaan jollekin tietylle ihmiselle.

6.4.2 Visuaalisen oppimisen ja mielikuvien käytön tulevaisuus

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että visuaalinen oppiminen ja mielikuvat tulevat kasvamaan tulevaisuudessa. Nykymaailmassa esimerkiksi älypuhelimet tuovat jatkuvasti visuaalisia ärsykeitä ihmisille, verrattuna ennen 2000-luvun aikaa. Tulevaisuuden ihmiset voivat tottua puhelimiin niin paljon, ettei jotain asiaa enää pystytä havainnollistamaan ilman niitä. Nuottimateriaalien kehitys on jo nyt ottanut ison harppauksen verrattuna 60- ja 70-luvuille. Suomessa ensimmäisiä alkeisoppimateriaaleja, joissa hyödynnettiin visuaalisia elementtejä, oli mm. Anna-Maija Usman Illoinen viuluniekka. Muuten siihen aikaan opetettiin paljon venäläisen viulukoulun mukaan, joissa nuotit eivät sisältäneet ollenkaan visuaalisia elementtejä.

Nykylapset ovat niin, olen niin vanha et voin sanoa mä ajattelen vuotta -86 ja tätä vuotta (2024), lapset on ihan eri maailmasta ja niinhän ne onkin. Se mitä visuaalisena oppi silloin oli melkein vaan se peili, esimerkki, värit ja kuvat, verrattuna siihen mitä nyt on tarjolla. (H1)

Soitonoppimisessa ei ole oikotietä onneen. Lähtökohtaisesti aloittelijan kanssa olisi hyvä saada kaikki asennot kohdilleen mahdollisimman pian. Jonkun asennon tai tekniikan uudelleen opettelu voi viedä paljon aikaa. Mielikuvat ja visuaalisuus ovat yksi oppimisen tyyli, jotka voivat auttaa oppijaa monissa eri asioissa, mutta ne eivät poista sitä kovaa työtä mitä oppilas joutuu tekemään. Harjoittelemalla oppii soittamaan ja sitä voidaan monipuolistaa löytämällä itselle juuri oikeat tavat harjoitella.

Tavallaan se on pitkä prosessi saada asettumaan, sen takia tietysti mielikuvat, visualisointi, peilit ja kaikki varhaisessa vaiheessa, jos kaikki olisi kunnossa ei tällaisia ongelmia tulisi täydellisessä maailmassa. (H2)

7 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää tutkimuksenteossa hyvän tieteellisen käytännön noudattamista. Tutkimuksen lähtökohtana on ihmisarvon kunnioittaminen. Tutkimuksen lähtökohtana on itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Ihmiset saavat päättää haluavatko he osallistua tutkimukseen: tutkimukseen osallistuneilta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimushenkilöiden tulee olla perehtyneitä, eli heidän tulee saada tietää kaikki tärkeät kohdat siitä mitä tulee tapahtumaan tai saattaa tapahtua tutkimuksen kuluessa. Tutkimukseen on hyvä valita henkilöitä, jotka pystyvät tekemään rationaalisia arviointeja. Tutkimukseen osallistuminen täytyy olla vapaaehtoista. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 23–25.)

Tulosten luotettavuus vaihtelee tutkimuksessa, vaikka sen teossa pyritään välttämään virheiden syntymistä. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida monilla eri tavoilla. Kun mittauksien tulokset toistuvat, puhutaan tutkimuksen reliaabeliuksesta, joka voidaan todeta esim. silloin, kun kaksi arvioijaa päätyy samaan tulokseen. Tutkimusmenetelmän kyky mitata juuri sitä mitä haetaan, kutsutaan validiukseksi, eli pätevyudeksi. Esimerkiksi kyselylomakkeessa vastaajat ovat voineet ymmärtää tutkijan kysymyksen eri tavalla, kuin tutkija on tarkoittanut. Jos tutkija käsittelee saatuja tuloksia oman ajattelumallinsa mukaisesti, tulokset eivät ole päteviä. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 231–232.)

Omaan tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ovat esimerkiksi plagiointi ja haastattelun tulosten puutteellinen raportointi, muokkaaminen tai väärentäminen. Haastattelutilanteen alussa on myös mahdollista johdattaa haastateltavaa.

Kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioimaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Tutkijan pitäisi kertoa aineiston keruun olosuhteet mahdollisimman totuudenmukaisesti ja selkeästi. Haastattelu- ja havainnointi tutkimuksessa pitäisi kertoa haastattelun aineiston keruun olosuhteet, paikat, käytetty aika, häiriötekijät, virhetulkinnat ja oma itsearviointi tilanteesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 231–232.)

Varmistan tulosten olevan luotettavia, kun analysoin lähteitäni kriittisesti. Haastatteluiden tulokset ovat luotettavia, kun haastattelen kolme alan ammattilaista, jotka tiedän pystyvän vastaamaan kysymyksiini ja keskustelemaan aiheesta eettisesti. Useampi kuin kolme haastateltavaa lisäsivät tutkimusten tulosten luotettavuutta entisestään.

8 Pohdinta

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin, miten visuaalisia elementtejä ja mielikuvia hyödynnetään viulopedagogiikassa. Tutkin myös millaisia hyötyjä ja mahdollisia haittoja visuaalisuudesta ja mielikuvista voi olla, sekä miten paljon näitä menetelmiä hyödynnetään yleisesti. Haastattelujen tuloksista löytyi juuri niitä asioita, joita halusin lähteä selvittämään. Saimme aikaan paljon hyviä keskusteluita ja uusia näkökulmia, joita avasin enemmän tuloksissa.

Tutkimusten mukaan, oppilaat muistavat annettua tietoa paremmin, kun se esitetään heille visuaalisesti ja sanallisesti. Visuaalinen oppiminen kehittää myös visuaalista ajattelua, jossa oppija yhdistää oppimaansa tietoa kuviin. (Raiyn, 2016.) Haastatteluissa kävi ilmi, että visuaaliset elementit viulopedagogiikassa ovat yksi iso osa, joka tukee opetusta. Monet opettajat hyödyntävät visuaalisia elementtejä varsinkin lasten kanssa. Elementeistä suosituimmat ja monien mielestä hyödyllisimmät menetelmät ovat kuvat ja värit. Nuorten ja aikuisten kanssa kuvia ja värejä voidaan myös

hyödyntää, mutta ne ovat enemmän relevantteja lapsille, sillä ne ovat ominainen asia lapsen sen aikaisessa kehityksessä. Visuaaliseksi elementiksi luonnehditaan myös peili ja sitä kautta nähtävä oma keho. Peilin avulla voidaan korjata soittoasentoa ja virheliikkeitä. Visuaaliset elementit tukevat oppimista, oli kyseessä kuka tahansa. Ne erityisesti kuitenkin auttavat sellaista henkilöä, joka kokee omaksi opetustyylikseen visuaalisen oppimisen. Lapsille on erittäin hyödyllistä oppia ja saada tietoa eri aistien kautta. Se auttaa heidän kehityksessään, kasvamisessa ja voi lopulta johtaa oman opetustyylin löytämiseen.

Haastattelun tulosten mukaan mielikuvien hyödyntäminen on myös yleistä viulupedagogiikassa. Opettajat käyttävät niitä kuitenkin eri tavalla. Opettajien pedagogiikka heijastuu niihin tapoihin ja tyyleihin, joita he ovat saaneet omilta opettajiltaan. Ahosen (2004, 141) mukaan Kurkela (2001) kertoo mielikuvista saaduista hyvistä kokemuksista ja positiivisista tuloksista. Mielikuvat luonnehditaan hyväksi työkaluiksi varsinkin nuorille ja aikuisille, mutta niitä voidaan myös hyödyntää lasten kanssa. Mielikuvat selkeyttävät opittavaa asiaa, syventävät kappaleiden tulkintaa, esimerkiksi karakterien löytämistä, sekä auttavat soittoasennollisissa asioissa ja esiintymistilanteiden hallinnassa. Kappaleiden tulkitsemiseen ja tunteiden saamisessa hyödynnetään paljon mielikuvia. Näin oppilas voi itse tehdä kappaleesta oman tulkinnan, esimerkiksi ajattelemalla jotain muistoa. Kuten Lehtosen (2011) mukaan Stern (1985) mainitsee, musiikki herättää ja koskee samanaikaisesti eri aistejamme. Eri aisteista koostuvat ärsykkeet muodostavat kokonaisuuksia, joita koetaan mielikuvina tai muina tunnelmina. Haastattelussa tuli ilmi, että varsinkin lasten kanssa aistien herättely on tärkeää.

Mielikuvat voivat myös auttaa tekemään vaikeasta helppoa. Positiivisten kokemusten kautta voidaan löytää uutta virtaa pystyä tekemään oikeita toistoja ja auttamaan haasteissa. Jotta mielikuvat voivat luoda parhaimmat mahdolliset tulokset, pitää oppimistilanteen olla turvallinen. Siksi opettajan pitää miettiä milloin mielikuvia voi hyödyntää ja milloin ei.

Tulosten mukaan tulevaisuudessa mielikuvien ja visuaalisten elementtien rooli tulee kasvamaan. Nykymaailmassa eri älylaitteet tuovat jatkuvasti visuaalisia ärsykeitä ihmisille. Myös nuottimateriaalit ovat ottaneet ison harppauksen eteenpäin verrattuna esimerkiksi 60-luvulle. Visuaalisuuden ja mielikuvien kasvuun ja kehitykseen uskotaan.

Tämä tutkimus oli ensimmäinen ja suurin koskaan tekemäni kirjallinen tuotos. Aihe itsessään oli mielenkiintoinen minulle, mutta siihen päätyminen vei aikaa. Aiheen rajausta oli suurin piirtein onnistunut, mutta se olisi voinut olla vielä enemmän rajatumpi. Aihe myös eli pitkään aikaan kirjoitusprosessin alussa ja muokkautui pysyväksi vasta paljon myöhemmin, mikä vaikeutti kirjoittamista ja aiheesta pysymistä. Alkuperäinen aikataulu suunnitelma ei myöskään pysynyt kasassa, mutta toisaalta sain enemmän aikaa miettiä mistä haluan kirjoittaa ja ajan myötä aihe myös rajautui siihen mitä halusin tutkia. Prosessi oli pitkä, mutta palkitseva ja opin paljon aiheesta. Oli mielenkiintoista myös kuulla muiden musiikkipedagogien näkemyksiä aiheesta sekä miten visuaalisuus ja mielikuvat ovat kehittyneet ja vakiintuneet soitonopetukseen. Mielikuvat ovat mielestäni erittäin mielenkiintoinen aihe ja pelkästään niistäkin voisi lähteä kirjoittamaan ja kehittämään uutta tutkimusta.

Tätä tutkimusta ja aihetta yleisesti voisi viedä paljon eteenpäin. Aihetta voisi tutkia kehollisuuden näkökulmasta ja miettiä miten mielikuvat toimivat suhteessa kehollisuuteen sekä voivatko oppimisvaikeudet hankaloittaa visuaalisia tai mielikuvallisia menetelmiä, sekä nuotin lukua. Lukihäiriön yhteyttä nuotin lukuun voitaisiin mielestäni ehdottomasti tutkia lisää ja kehittää.

Lähteet

Ahonen, K. 2004. Johdatus musiikin oppimiseen. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

Colourstrings Worldwide Oy. N.d. Colourstrings. Viitattu 13.4.2025 <https://colourstrings.org/the-method/>

Ekonomivalmennus. Oppimistavat- ja oppimistyyli. N.d. Viitattu 2.3.2024. https://www.ekonomivalmennus.com/valmennuskurssit_kauppakorkeaan/valintakoe-info-valintakoekirjat/oppimistavat-ja-oppimistyyli/

Eskola, J & Suoranta J. 2005 (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino

Eskola, J. & Suoranta J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009 (1997). Tutki ja kirjoita. 15. p. Helsinki: Tammi.

Kauppila, R. 2003. Opi ja opeta tehokkaasti. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Lehtonen, K. 2011. Musiikki ja mielikuvat. Julkaisussa Ihminen ja musiikki. Musiikillisen vuorovaikutuksen ulottuvuuksia. Toim. L-M, Lilja-Viherlampi. Turku: Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 57.

National Library of Medicine. 2013. Is synesthesia more common in patients with Asperger syndrome? Viitattu 11.5.2024 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3856394/>

Opetushallitus. 2017. Taiteen perusopetus yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. Viitattu 15.4.2025 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186919_taideen_perusopetuksen_yleisen_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf

Prashnig, B. 2000. Erilaisuuden voima. Jyväskylä: PS-kustannus.

Raiyn, S. 2016. The Role of Visual Learning in Improving Students' High-Order Thinking Skills. Viitattu 15.4.2025 <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1112894.pdf>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 23.4.2025 <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/sisallys.html>

Szilway, G. 2000 (1977). Violin ABC. Colourstrings International Ltd.

Toivonen, V-M. 2000. Karttoja mielen toiminnasta. Julkaisussa NLP Mielikirja. Kuinka muuttaa mieltään. Toim. V-M, Toivonen & P, von Harpe. p. 5. Gummerus Kirjapaino.

Wilfrid Laurier University. 2008. Understanding your learning style. Viitattu 13.5.2025 https://web.wlu.ca/learning_resources/pdfs/Learning_Styles.pdf

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

1. Esittelyt, opinnot ja taiteellinen toiminta
2. Taustat viulunsoiton- ja jousisoittimien opettajana
3. Minkä ikäisiä ja tasoisia oppilaita olet opettanut?
4. Miten kuvailisit opetusfilosofiaasi ja pedagogiikkaasi?

Visuaalisuus

1. Mitä visuaalisuus ja visuaalinen opetus tarkoittaa sinulle?
2. Minkälainen rooli visuaalisuudella on opetuksessasi?
3. Mitä visuaalisia menetelmiä käytät opetuksessasi ja miten? Käytätkö esim. kuvia, värejä, jotain muuta?
4. Minkälaiset visuaaliset työkalut toimivat parhaiten lasten, nuorten ja aikuisten kanssa? Onko ikäryhmillä ja työkaluilla eroja?
5. Käytätkö/hyödynnätkö esim. videointia tai peiliä opetuksessasi?
6. Mitä hyötyä visuaalisten menetelmien käytöstä on kokemuksiesi mukaan?

Mielikuvat

1. Oletko hyödyntänyt mielikuvien käyttöä opetuksessasi? Millaisia?
2. Minkälaisia mielikuvia olet hyödyntänyt tekniikan opetuksessa ja musiikillisen ilmaisun opetuksessa?
3. Millä tavalla mielikuvat ovat vaikuttaneet oppilaisiin? Voiko esim. vaikeasta tulla helppoa?
4. Oletko huomannut jotain mikä ei toimi? Onko mielikuvien ja visuaalisuuden kanssa tullut jotain rajoitteita? Millaisissa tilanteissa mielikuvaharjoituksia ei kannata käyttää?

Käytännönharjoitteet

1. Onko sinulla omia kokemuksia tai harjoitteita mielikuvien käytöstä omassa oppimisessa tai opetuksessa?

2. Oletko käyttänyt jotain olemassa olevia menetelmiä? Minkälaisia visuaalisia menetelmiä ja mielikuvia olet käyttänyt harjoitteluun, ulkoa soittamiseen tai esiintymiseen? Onko niitä erilaisia?
3. Millainen rooli visuaalisuudella ja mielikuvilla on tulevaisuudessa sinun mielestäsi?
4. Tiedätkö tutkijoita tai pedagogoja, joilta löytyisi aineistoa näistä aihepiireistä?